

PRESSENS
FAGLIGE UTVALG

PFU-SAK NR. 256/17

KLAGER: Advokat Lars Christian Sunde pva. klient
PUBLIKASJON: Finansavisen
PUBLISERINGSDATO: 29.04.2017
STOFFOMRÅDE: Næringsliv/justis
SJANGER: Reportasje
SØKERSTIKKORD: Saklighet og omtanke, dekning for titler etc., forhåndsdom.
REGISTRERT: 28.10.2017
BEHANDLET I PFU: 27.02.2018
BEHANDLINGSTID: 119 dager
KLAGEGRUPPE: Advokat
PFU-KONKLUSJON:
HENVISNING VVPL.:
OMTALE/ANONYM.:
MERKNADER:

SAMMENDRAG:

Finansavisen publiserte **lørdag 29. april 2017** en artikkel som var hovedoppslag på førstesiden. På førstesiden stod følgende stikkittel/tittel: «**Den elleville historien om Geir Egil Olsen: Bilselgeren fra helvete**».

Under tittelen stod følgende stikkittler:

- «Stjålne biler»
- «Grov korrupsjon»
- «Mafia»
- «Livsfarlige reparasjoner»
- «Torpedoer»
- «Forsikringsvindel»
- «Bestikkelser»

Bilselgeren Geir Egil Olsen var avbildet på forsiden.

Inne i avisen var tittelen «**Olsenbanden**». Ingressen gikk slik:

«Historien om Geir Egil Olsen og Olsen Bil handler om flukt fra politiet, livsfarlige reparasjoner, forsikringsvindel, stjålne biler, grov korrupsjon, mafia og torpedoer. Alt i hjertet av det stille Sørlandet.»

Over den første delen av brødteksten var et bilde av Geir Egil Olsen ved hans bilbutikk. Bildeteksten var: **«FØR DET SMALT: Geir Egil Olsen, innehaver av Olsen Bil.»**

Finansavisen innledet brødteksten med å skrive om hvordan Geir Egil Olsen forsøkte å flykte fra politiet i mars 2016, først i en bil, og deretter til fots fra sitt eget hus:

«(...) Politifolkene skriker at han skal stoppe, men må i stedet for kaste seg til siden, og unngår så vidt å bli kjørt ned. Uten en politibil i nærheten må de se den blå doningen forsvinne ut i natten. Neste morgen på Løddesøl, et jordbruksområde i Arendal, har en lokal bonde en blå Chevrolet Tahoe hengende utfor låvebroen. I nattetimene har fluktbilsjåføren forsøkt å gjemme bilen, men navigeringen har antagelig fått slagside av promillen og forsøket havarerer utfor kanten.

(...)

Betjentene skjønner fort at det er folk i huset, men ingen vil komme ut når de banker på. Derimot foregår det høylytt romstering inne i villaen. Politiet finner en vei inn, men før de får summet seg har mannen løpt opp i andre etasje for dagens andre fluktforsøk. Denne gangen ved å hoppe fra husets balkong. Landingen er alt annet en grasiøs og mannen forsøker å halte nedover hagestien. Politiet innhenter ham kjapt og han blir kjørt via legevakten til arresten. Dette er ikke den mest oppsiktsvekkende historien om bruktbilforhandler Geir Egil Olsen. Det er bare det første varselet på den spektakulære nedturen som skulle følge innen året var omme.»

Et stykke ut i teksten siterte Finansavisen politiet på hva Olsen etter hvert ble siktet for:

«- Han er foreløpig siktet for grov korrupsjon, bounndragelse, grove bedragerier mot finansieringsinstitusjoner, helerier, dokumentfalsk, krenkelse av sikkerhetsrett og for å ha gitt uriktige opplysninger til offentlig myndighet, forklarer politiadvokat Geir Magne Søfteland i Agder Politidistrikt.»

Deretter skrev Finansavisen at personer som jobbet for konkursboet etter Olsens selskaper, fant en bilpark i svært dårlig stand. Av 700 biler, var 500 for vrak å regne, skrev avisen. Avisen skrev deretter at biler begynte å forsvinne fra selskapets tomts.

Lenger ned skrev Finansavisen at Olsen har solgt biler som ikke var godt nok reparert:

«En sveiset, oppretter og reparert bil er i seg selv ikke problematisk. Gjøres en reparasjon slik bilprodusenten krever kan en bil bli nesten like god som ny.

Problemene oppstår når verkstedene ikke vet hva de gjør. Eller enda verre - ikke bryr seg.

Så langt i etterforskningen ser det ut til at Geir Egil Olsen og Olsen Bil havner i siste kategori. Det blir etter hvert funnet svært mange biler med mangelfulle og sikkerhetskritiske konstruksjoner.»

Jon Molnes i Statens Vegvesen uttalte seg om bilene som Olsen hadde solgt. Han uttrykte at flere av dem var så dårlig reparert at de svar svært farlige i trafikken. Finansavisen skrev:

«Det er umulig for en vanlig bilkjøper å se at noe ikke stemmer. Faktisk har bilene ofte sett helt eksemplariske ut. Men ved et sammenstøt vil konsekvensene kunne bli fatale.»

Molnes sa blant annet:

«- Vi har også oppdaget at det er satt på en 'motstand' på airbager for å hindre at varsellampen lyser. Det gjør at airbagene ikke vil bli løst ut ved en kollisjon. Det er også eksempler på airbager som er festet sammen med tape.»

Etter dette kom et avsnitt om det Finansavisen kalte «[d]e øst-europeiske pengeinnkreverne»:

«'Excuse me, are you Olsen? Or do you know him?'

Utenfor en av tomtene til Olsen Bil står en av bilbergerne som hjelper til å rydde og feie tomten. Spørsmålet kommer på gebrokken engelsk, med tydelig østeuropeisk aksent, fra en bil med utenlandske skilter.

Til den muskuløse og skumle gjengen får arbeideren forklart at Olsen selv sitter i fengsel.

«Lucky for him», kommer det tørt fra mannen bak rattet før vinduet lukker seg og bilene forsvinner igjen.

De øst-europeiske pengeinnkreverne skal ha vært på Sørlandet for å kreve inn gjeld Geir Egil Olsen skyldte en rekke verksteder og bilforhandlere.

Og de er langt fra de eneste skumle personene som nå vil ha tak i bilselgeren fra Rygene.»

Finansavisen skrev videre at flere familiemedlemmer av Olsen og ansatte opplevde å få farlige folk på døren. De kom med kamphunder og tunge trusler, skrev avisen. Deretter stod det:

«Samtidig skjer det uvanlige ting på trafikkstasjoner rundt i landet. De forsvunne bilene fra boet dukker opp igjen. Nå med nye eiere. Og mange av dem er knyttet til kriminelle miljøer både i Norge og i Øst-Europa.»

Finansavisen skrev også at en svindel som går igjen i saken handler om finansering.

«På papiret er en 2013 BMW 520D stasjonsvogn for eksempel verdt rundt 350.000 kroner. Som vrak kan den fort være verdt bare 50.000 kroner.

Gjennom saken har det åpenbart seg en måte å utnytte dette på. Ved å ha et godkjent verksted kan bilen klassifiseres som reparert og skilter hentes ut.

På papiret er det en bil verdt 350.000-400.000 kroner. Ferdig EU-godkjent og med betalt årsavgift. I virkeligheten er det et forvridt vrak.

Deretter er det utbetalt lån på vraket. Etter hva Finansavisen erfarer er det snakk om minst femti tilfeller av slikt finansieringsbedrageri. Det er også solgt biler med heftelser i. Når det gjelder motorvogner følger heftelsen bilen, som gjør at du som bilkjøper fort kan sitte og skylde noen flere hundre tusen om du kjøper feil bil uten å sjekke.»

Bobestyrer opplyste i artikkelen at de samlede kravene mot Olsen og hans selskaper overstiger 110 millioner kroner. Deretter skrev Finansavisen om et tilfelle med en campingvogn som var skadet i en flom.

«Ifølge forsikringselskapet IF er skadene anslått til å koste rundt en halv million å utbedre - rundt 150.000 mer enn listepreisen på en halvannet år gammel vogn av dette slaget. Dermed utbetales det erstatning for vognen. Noen måneder senere kan Bobil og caravanmagasinet (BOCM) avsløre at dette på ingen måte var enden på visa for Kabe-vognen. Den ble solgt for 131.900 kroner til Olsen Bil i Grimstad.

(...)

At denne vognen har stått i midt i en flom blir ikke opplyst i Olsens annonse. Derimot forteller han at vognen ikke har noen alvorlige skader, men at det har det kommet noe vann på gulvet gjennom en åpen takluke.»

Etter dette fortalte Finansavisen om en angivelig korrupsjonssak ved trafikkstasjonen i Arendal. En ansatt ved trafikkstasjonen er blitt tiltalt for grov korrupsjon og heleri skrev avisen.

«Nå er mistanken at salgsmeldingene er falske og produsert av den ansatte i veivesenet til biler fra Olsen Bil.

(...)

Ifølge rettsmøter og Agderposten blir det kjent at mannen skal- via kontantinnskudd og bankoverføringer - ha mottatt 3,1 millioner kroner siden 2007. 850.000 kroner kommer fra uidentifiserte betalere, men politiet har også avdekket bankoverføringer på om lag 900.000 kroner. Alle disse fra fire firmaer, og blant dem Olsen bil.

Og han, sammen med sin kone, skal ha hatt nærmere 70 biler fra Olsen Bil registret på seg.

Selv hevder mannen all uskyld og mener mye av overføringene handler om konas ferieleilighet i utlandet.»

Helt til slutt i artikkelen stod følgende passasje:

«Geir Egil Olsen er kontrontert med alle påstandene i saken via sin advokat, Lars Christian Sunde i Advokatfirmaet Elden. Sunde skriver i en epost til Finansavisen: 'Olsen er klar på at han ikke har gjort noe straffbart og nekter straffeskyld etter siktelsen mot ham. Saken er fortsatt under aktiv etterforskning hos politiet. Olsen har tillit til at politiets undersøkelser vil vise at han ikke har gjort noe galt. Han vil samarbeide med politiet og bidra til at saken blir best mulig opplyst. Han ønsker ikke å uttale seg til pressen om detaljer i saken før etterforskningen er avsluttet. Saken er naturligvis en svært stor belastning for Olsen, og dette forverres av at familie, venner og ansatte er trukket inn. Olsen har i dag ingen virksomhet i drift.'»

KLAGEN:

Klager er advokat Lars Christian Sunde, som klager på vegne av sin klient Geir Egil Olsen. Han skriver at klagen gjelder Finansavisens forside. Slik klager ser det, har Finansavisen brutt følgende punkter i Vær Varsom-plakaten:

- Punkt 4.1, om saklighet og omtanke
- Punkt 4.4, om å ha dekning for titler etc.
- Punkt 4.5, om forhåndsdom

Klager skriver:

«Forsideoppslaget (...) fremstår som et klart brudd på presseetiske regler. Saken handlet om en pågående politietterforskning og konkursbehandling mot tidligere bilselger Geir Egil

Olsen og hans virksomheter. Det fremgikk av artikkelen bl.a. at Olsen selv nekter for å ha gjort noe straffbart og at han samarbeider med politiet for å opplyse saken.

(...)

Forsiden slik den er utformet legger på ingen måte vekt på 'saklighet og omtanke', jf pkt 4.1. Det er videre klart at Finansavisen ikke hadde dekning i stoffet for karakteristikken 'Bilselgeren fra HELVETE', jf pkt 4.4. Forsiden skaper inntrykk av at Olsen er involvert i svært alvorlig kriminalitet, selv om han bare etterforskes for dette. En slik skyldkonstatering på et tidlig tidspunkt, og uten dekning i artikkelen som markedsføres på forsiden, er også i strid med pkt 4.5. Det vises i denne sammenheng særlig til oppstillingen av 'stjålne biler, grov korrupsjon, mafia, livsfarlige reparasjoner, torpedoer, forsikringssvindel, bestikkelser.' Som det fremgår av artikkelen inne i avisen benekter Olsen å ha gjort det han etterforskes for, og dette skulle som et minimum ledes til en mer nyansert fremstilling på forsiden.»

FORSØK PÅ MINNELIG LØSNING:

Partene har ikke kommet frem til noen minnelig løsning i saken.

TILSVARSRUNDEN:

Finansavisen kan ikke se å ha brutt god presseskikk. Avisen understreker at artikkelen hadde stor offentlig interesse, hvor flere tungtveiende hensyn tilsa en detaljert omtale av saken. Blant annet hensynet til forbrukere og hensynet til trafikksikkerhet. Avisen skriver:

«Videre foreligger det svært solid kildedekning for at de faktiske forhold redegjort for i reportasjen er korrekte. Det foreligger med andre ord ikke noen faktafeil. De faktiske forhold i saken er i tillegg så vidt oppsiktsvekkende at de forsvarer de karakteristikker som er brukt i oppslaget.»

Når det gjelder klagers anførsel om at Finansavisen har brutt punkt 4.1, om å vise saklighet og omtanke, skriver avisen at det er naturlig at dekning av kritikkverdige forhold føles ubehagelig. Avisen skriver:

«Pressens kjerneoppgave i slike saker er imidlertid ikke å vise omtanke overfor den som har begått grove og alvorlige kritikkverdige handlinger, men snarere å avdekke de kritikkverdige forhold og å beskytte og advare de personer som er blitt offer for de alvorlige kritikkverdige handlinger, jf VVP 1.4 og 1.5.»

Slik Finansavisen ser det, inneholder den påklagede forsiden én karakteristikkk, samt punktvis gjengivelse av hva artikkelen handler om. Punktene er saklige, mener avisen. Den store offentlige interessen for de omtalte forholdene har veid tyngre enn omtanke for den omtalte, opplyser mediet.

Avisen mener at tittelen er akseptabel og ikke et brudd på punkt 4.1:

«Sett hen til de meget alvorlige og vel dokumenterte kritikkverdige forhold som avdekkes i hovedartikkelen, er Finansavisens karakteristikkk på avisens forside godt forankret i faktum. Sett hen til at Olsen gjennom sine handlinger har utsatt et stort antall personer for stor fare for deres liv og helse, er karakteristikken ikke usaklig, og den viser heller ingen mangel på

omtanke.»

Avisen skriver videre at tittelen er en karakteristikk, en verdivurdering, som i motsetning til faktapåstander ikke kan være feilaktige. «Når det gjelder verdivurderinger, hvor det er langt vanskeligere å snakke om 'dekning i stoffet', bør det kun reageres dersom verdivurderingen er uforsvarlig i forhold til hva hovedartikkelen handler om», skriver Finansavisen.

Avisen skriver videre:

«Etter Finansavisens syn er det (...) åpenbart at karakteristikken 'Bilselgeren fra Helvete' er en dekkende og godt forankret karakteristikk av de faktiske forhold som beskrives i hovedartikkelen. Hovedartikkelen beskriver blant annet at klagers bilfirma systematisk og over lang tid har solgt kondemnerte og sikkerhetsfarlige biler, som vanlige bilder i god stand. På dette har klager bevisst i økonomisk vinnings hensikt utsatt en rekke kunder en livsfarlig risiko. (...)»

Når det gjelder den punktvisse opplistingen av hva artikkelen handler om, mener Finansavisen at punktene er behandlet i detalj i artikkelen, og at de er godt dokumentert. «Det er derfor åpenbart at de faktaorienterte punktene på forsiden har god dekning i stoffet.»

Avisen viser deretter til klagers anførsel om brudd på punkt 4.5, som sier at mediene skal unngå forhåndsdømming i kriminalreportasjer. Finansavisen påpeker at forsiden ikke inneholder noen konstatering av skyldspørsmålet:

«Stikkordene på forsiden er tematiske ord som beskriver hva som er omtalt i hovedartikkelen. Det står 'Stjålne biler' og ikke 'Geir Egil Olsen stjal biler'. Det står 'Bestikklser' og ikke 'Geir Egil Olsen foretok bestikklser'. Det står 'Mafia' og ikke Geir Egil Olsen bedriver mafiavirksomhet' osv. Forsiden innebærer derfor ingen krenkelse av VVP punkt 4.5.»

Finansavisen påpeker også at det kommer frem i artikkelen at Geir Egil Olsen nekter straffskyld.

Klager mener at Finansavisen ikke har avdekket noe av nyhetsinteresse, fordi de påståtte lovbruddene ble dekket av andre medier allerede høsten 2016. Klager skriver:

«De involverte partene, både virksomhetene og Olsen personlig, var for lengst slått konkurs på tidspunktet for artikkelen. Det fantes ikke lenger noen virksomhet som drev med salg av biler. Det var følgelig heller intet poeng å 'beskytte og advare' mot virksomheten. Artikkelen var hadde heller ingen betydning som informasjonskilde for eierne av påstått trafikkfarlige biler, ettersom disse ble innkalt av biltilsynet til kontroll.»

Om tittelen «Bilselgeren fra helvete» skriver klager:

«Det er besynderlig at Finansavisen alvorlig kan mene at forsiden, herunder 'Bilselgeren fra HELVETE', er en rimelig karakteristikk på bakgrunn av innholdet i artikkelen. Overskriften er åpenbart spekulativ, og må sies å brøyte vei for et nytt nivå av usaklighet i norsk nyhetsdekning.»

Videre mener klager at de opplistede punktene på forsiden ikke kan leses uavhengig bildet av Geir Egil Olsen og hans navn. «Det er åpenbart at en alminnelig leser forstår dette som at Geir Egil Olsen har gjort seg skyldig i de handlingene/virksomhetene som er listet opp», skriver klager.

Klager påpeker at det ikke kommer frem på forsiden at Geir Egil Olsen nekter straffskyld.

Finansavisen fastholder at saken hadde stor offentlig interesse. Avisen fastholder også at tittelen på forsiden - «Bilselgeren fra helvete» - har solid dekning i hovedartikkelen. Mediet viser for øvrig til sitt forrige tilsvaer.